

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1809

Vragen van het lid **Kooiman** (SP) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht «Jeugdpsychiaters slaan alarm over het isoleren van kinderen in de Jeugdzorg»* (ingezonden 26 februari 2018).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 17 april 2018) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 1456

Vraag 1

Kent u het bericht dat jeugdpsychiaters alarm slaan over het isoleren van kinderen in de jeugdzorg?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bereid uit te zoeken hoe vaak kinderen in de jeugdzorg momenteel in de isoleercel worden geplaatst? Bent u tevens bereid daarbij te kijken naar de duur van de verblijven in de isolatie?

Antwoord 2

De Jeugdwet maakt het mogelijk dat een instelling vrijheidsbeperkende maatregelen toepast in een gesloten accommodatie als dat nodig is om de met de jeugdhulp bedoelde doelen te bereiken of vanwege de veiligheid van jeugdige of anderen. Eén van deze maatregelen is een tijdelijke plaatsing in afzondering.

Dat kan bijvoorbeeld door plaatsing op de eigen kamer met deur op slot, plaatsing in time-out ruimte, plaatsing in leeggemaakte kamer of plaatsing in separeerruimte. Jeugdzorg Nederland heeft mij laten weten met de instellingen te werken aan een plan om het aantal tijdelijke afzonderingen sterk terug te dringen. Ik ondersteun dit plan. In dit plan zal in ieder geval opgenomen worden dat eerst geïnventariseerd zal worden hoeveel jongeren in tijdelijke afzondering worden geplaatst. Deze meting dient als nulmeting op basis waarvan de instellingen beleid gaan ontwikkelen om het aantal tijdelijke afzonderingen tot een minimum terug te dringen.

¹ Uitzending Een Vandaag van 14-2-2018 / <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/jeugdpsychiaters-slaan-alarm-over-isoleren-kinderen-jeugdzorg/>

Vraag 3

Deelt u de mening dat het zaak is om snel te komen met een landelijk registratiesysteem met betrekking tot het isoleren van kinderen in de jeugdzorg? Zo ja, welke acties gaat u ondernemen om tot een dergelijk landelijk registratiesysteem te komen?

Antwoord 3

Met de instellingen ben ik van mening dat het goed is om te komen tot een landelijk registratiesysteem. Ik ga daar met de instellingen en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd i.o. afspraken over maken. Uiteindelijk wil ik dit ook vastleggen in het wetsvoorstel rechtspositie gesloten jeugdinstanties. Voor de zomer ontvangt u daarvan het tijdspad, zoals toegezegd bij de behandeling in de Eerste Kamer van de Wet verplichte ggz (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd).

Vraag 4

Hoe oordeelt u over de opmerking dat de termijn van 24 uur voordat de gedragswetenschapper in kennis moet worden gesteld, veel te lang is? Indien u deze opvatting deelt, welke wijzigingen wilt u hierin doorvoeren? Wat is uw reactie op het voorstel om dit beter in de Jeugdwet vast te leggen?

Antwoord 4

De termijn van 24 uur staat in artikel 6.3.7 van de Jeugdwet voor de situaties waarin de instelling vrijheidsbepalende maatregelen toepast die niet in het hulpverleningsplan zijn opgenomen. Ik zie geen aanleiding in dat opzicht de wet te wijzigen, mede in het licht van het plan van de sector om het aantal tijdelijke afzonderingen sterk terug te dringen.

Vraag 5

Bent u van mening dat de omstandigheden waarin en voorwaarden waaronder een kind in de isoleercel geplaatst mag worden momenteel voldoende in de Jeugdwet zijn vastgelegd? Zo nee, gaat u ervoor zorgen dat de voorwaarden die moeten gelden voor het gebruik van isolatie in de jeugdzorg alsnog goed in de Jeugdwet worden verankerd?

Antwoord 5

In de evaluatie van de Jeugdwet krijgen de rechtspositionele aspecten van jongeren in de gesloten jeugdzorg ruime aandacht.² Die bevindingen neem ik mee bij het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel over de rechtspositie van jongeren in gesloten instellingen (gesloten jeugdhulp en justitiële jeugdinrichtingen). Voor de zomer ontvangt u daarvan het tijdspad, zoals toegezegd bij de behandeling in de Eerste Kamer van de Wvvggz en Wzd.

Vraag 6

Ervan uitgaande dat separeren een zeer zwaar middel is om toe te passen, wetende dat deze maatregel eigenlijk de rechten van het kind schendt en kan leiden tot enorme psychische schade, wantrouwen en verstoorte relaties met anderen, deelt u dan ook de mening dat het separeren van kinderen alleen in uiterste noodzaak zou moeten worden toegepast en dan zo kort mogelijk? Wat vindt u in dat kader van het opstellen en verplichten van een signaleringsplan waarin stappen worden beschreven om isolatie te kunnen voorkomen?

Antwoord 6

Tijdelijke afzondering kan bijvoorbeeld door plaatsing op de eigen kamer met deur op slot, plaatsing in time-out ruimte, plaatsing in leeggemaakte kamer of plaatsing in separeerruimte. Ik deel de mening dat het separeren alleen in uiterste noodzaak moet worden toegepast en dan zo kort mogelijk. Er moet sprake zijn van een stapsgewijze opbouw in de zwaarte van toe te passen vrijheidsbepalende maatregelen. Als het goed is gebruiken instellingen daarvoor een signaleringsplan. Bij de opstelling van het wetsvoorstel rechtspositie gesloten jeugdinstanties zal ik bezien of we een signaleringsplan gaan verplichten.

² Kamerstuk 34 880, nr.1

Vraag 7

Wat is uw reactie op de constatering van de Kinderombudsvrouw dat nu veel kinderen op de groep in de jeugdzorg terecht komen omdat op andere plekken de jeugdhulp niet goed is georganiseerd en dat dit tot veel onrust in de groepen leidt? Is dit bij u bekend? Hoe gaat u voorkomen dat kinderen op de verkeerde plek terecht komen?

Antwoord 7

Het signaal van de Kinderombudsvrouw herken ik. Ik lees dat ook in de Evaluatie van de Jeugdwet. Bij de aanbidding daarvan hebben de Minister voor Rechtsbescherming en ik toegezegd in april 2018 te komen met het programma Zorg voor de jeugd. De hoofdpoging van dat programma is dat kinderen en jongeren met problemen op tijd goede en effectieve jeugdhulp ontvangen zodat ze veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Dat houdt ook in dat we het aantal overplaatsingen tot een minimum willen beperken. Voor een verdere uitwerking verwijs ik naar programma dat u op korte termijn zult ontvangen.

Vraag 8

Ziet u ook dat het grootste probleem op dit moment een tekort aan personeel in de jeugdzorg is, waardoor het isoleren van kinderen als noodoplossing wordt ingezet? Vindt u het ook niet zorgelijk dat kwetsbare kinderen de dupe zijn van een tekort aan personeel in de jeugdzorg?

Antwoord 8

Ik herken de geluiden dat een tekort aan personeel een oorzaak is van het tijdelijk afzonderen van kinderen in de gesloten jeugdhulp. Ook heeft het te maken met de handelingsvaardigheden om vrijheidsbeperkende maatregelen te kunnen toepassen. De instellingen besteden hier ook aandacht aan in hun plan om het aantal tijdelijke afzonderingen sterk te beperken. Daarnaast wijs ik op het Actieprogramma Werken in de zorg dat ook gericht is op de jeugdhulp.³ We zijn bezig voor de jeugdhulp met een breed en gedragen beeld van de knelpunten, aangrijpingspunten voor verbetering, best practices en de ontwikkeling van toekomstscenario's voor het werken in de jeugdhulp. Zodra de resultaten van de verkenning beschikbaar zijn (najaar 2018), zullen we samen met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, VNG, branche- en cliëntenorganisaties, FCB, beroepsverenigingen, vakbonden en opleidingen kijken welke acties nodig zijn. Hierbij gaat het om acties in aanvulling op wat al gebeurt via het actieprogramma Werken in de zorg.

Vraag 9

Bent u bereid om te komen met een bezettingsnorm voor de gesloten jeugdzorg? Zo ja, wanneer kunnen wij deze uitgewerkte plannen verwachten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

De instellingen voor gesloten jeugdhulp dienen te voldoen aan het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg.⁴ Dat is de basis op grond waarvan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd i.o.(IGJ) het toezicht uitoefent op de instellingen. In dat kader staat over de groepsomvang dat die van zodanige omvang moet zijn dat de instelling kan waarborgen dat de jeugdigen voldoende aandacht krijgen, passend bij hun behandeling. Ik zie geen aanleiding om daarnaast een bezettingsnorm op te stellen.

³ Kamerstuk 29 282, nr. 303

⁴ https://www.jeugdzorgnederland.nl/documenten/Kwaliteitskader_Gesloten_Jeugdzorg_totaal.pdf